

Datum
2023-11-23
Adress
205 80 Malmö
Diarienummer
ASN-2023-19537

Yttrande

Till
Kommunstyrelsen

Uppdrag budget 2023 - Definiera och starta ett långsiktigt och strategiskt områdeslyft i Malmös socioekonomiskt svaga delar med särskilt fokus på barn och ungas uppväxt STK-2023-137

Arbetsmarknads- och socialnämnden föreslås besluta att lämna följande yttrande:

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har av kommunfullmäktige fått ett budgetuppdrag för 2023, där de tillsammans med berörda nämnder och bolag ska, ”definiera och starta ett långsiktigt och strategiskt områdeslyft i Malmös socioekonomiskt svaga geografiska områden, med ett särskilt fokus på barn och ungas uppväxtvillkor”.

Stadskontoret har upprättat ett förslag på hur Malmö stad kan bedriva arbetet kring såväl hållbar lokal utveckling som insatser i form av ett områdeslyft. Arbetsmarknads- och socialnämnden ges möjlighet att inkomma med synpunkter på förslaget.

Arbetet med hållbar lokal utveckling föreslås ha ett relationsbyggande och demokratistärkande fokus med hela staden som utgångspunkt. Ett områdeslyft föreslås hantera mer komplexa sociala insatser i avgränsade geografiska områden eller inom viss tematik.

I ärendet ges förslag på Malmö stads interna organisering, arbetssätt, samordning samt hur den geografiska uppdelningen skulle kunna se ut i det fortsatta arbetet.

Arbetsmarknads- och socialnämnden ser positivt på förslagens ansats och intentioner där fokus ligger på att göra en stadsövergripande kraftsamling kring lokal utveckling. Nämnden föreslår att MKB tar den samordnande rollen för arbetet och betonar vikten av att modellen linjerar och integreras i Malmö stads grunduppdrag samt i ordinarie styrmodeller i så lång utsträckning det går.

Yttrande

Arbetsmarknads- och socialnämnden ställer sig positiv till initiativet att skapa arbetssätt som möjliggör kraftsamling och en helhetsbild över pågående samverkansinsatser i Malmös olika

områden. Nämnden ställer sig bakom förslagets intentioner om att arbetet så långt det är möjligt utgår från och integreras i nämndernas och bolagens grunduppdrag.

I Malmö stads budget står att tillitsbaserad styrning ska vara norm. Arbetsmarknads- och socialnämnden ser att principerna för den tillitsbaserade styrningen och ledningen kan vara vägledande i arbetet. Nämnden menar att det kommer krävas ett tillitsbaserat ledarskap och medledarskap för att lyckas med ambitionerna i det föreslagna arbetssättet.

Arbetsmarknads- och socialnämnden kommer att kommentera förslaget utifrån stadskontorets remissfrågor.

Hur ser er nämnd på möjligheterna i den föreslagna modellen på samordningsstruktur?

Genom integreringen av Agenda 2030 i kommunfullmäktigemålen, framgår det att Malmöbor ska ha jämlika levnadsvillkor, oavsett var i staden man bor. Arbetsmarknads- och socialnämnden ser att det föreslagna arbetssättet kan bidra till att arbetet sker med en större tydlighet i den lokala geografin nära Malmöbon.

Arbetsmarknads- och socialnämnden vill betona att arbetet i facknämnder sedan 2017 har lett till många positiva förflyttningar i förhållande till Malmös utmaningar. Kraftsamlandet av resurser i facknämnder med tydliga ansvarsområden har bland annat skapat positiva förutsättningar för att få fler Malmöbor att bli självförsörjande. Nämnden vill framhålla att en modell för hållbar lokal utveckling kan komplettera det befintliga arbetet.

Arbetsmarknads- och socialnämnden understryker att det finns en hög kompetens bland medarbetare inom Malmö stad och bland våra samverkansaktörer kring insatser som kan bidra till tryggare bostadsområden och förebygga uppkomsten av sociala problem. Nämnden instämmer i förslaget att staden är i behov av att samordna och tillsammans med andra möta behovet i den lokala kontexten.

Arbetsmarknads- och socialnämnden betonar vikten av att modellen linjerar och integreras i Malmö stads grunduppdrag samt i ordinarie styrmodeller i så lång utsträckning det går. Genom att utgå ifrån grunduppdragen kommer de kraftsamlande insatserna innebära att nämnder och bolag kan prioritera de områden där underlaget sticker ut kopplat till det egna uppdraget.

Strategisk samverkansplattform

Arbetsmarknads- och socialnämnden framhåller betydelsen av att Malmö stad skapar en tydlig ambitionsnivå gällande delaktighet ifrån civilsamhälle och näringsliv i arbetet. Nämndens uppfattning är att civilsamhället är en nyckelaktör och har ett stort förtroende i många områden och därför är viktiga aktörer för genomslagskraften av arbetet.

Det finns utmaningar i civilsamhällets representation i en övergripande strategisk samverkansplattform. Arbetsmarknads- och socialnämnden framhåller att det är svårt att utse enskilda representanter då Malmö har ett rikt och mångfacetterat civilsamhälle. Nämnden menar att det kan finnas risker med att ett lokalt sammanhang ska representeras centralt och av några få.

Modellförslagets påverkan på närliggande utvecklingsarbete

Arbetsmarknads- och socialnämnden framhåller att det idag finns etablerade samverkansformer i det lokala, exempelvis *Communities that care* (CTC). Utöver CTC finns även ett flertal andra satsningar och initiativ som bedrivs både på initiativ av Malmö stad och av idéburna aktörer, fastighetsägare och engagerade Malmöbor. Nämnden menar att det är viktigt att skapa tydlighet i vad som redan pågår för att inte konkurrera med insatser eller skapa parallella processer kring liknande tematik eller geografi.

Lag om kommuners ansvar i brottsförebyggande arbete trädde i kraft 1 juli 2023. (SOU 2021:49). Lagen innebär att kommunen ska ta fram en lägesbild för analys, planering och genomförande av åtgärder som kan leda till att minska brottslighet. Kommunen ska även inrätta ett strategiskt råd för beslutsfattande, föreslå åtgärdsplan och verka för att ingå samverkansöverenskommelser. Arbetsmarknads- och socialnämnden ser med fördel att detta arbete kopplas samman med modellen för hållbar lokal utveckling.

Vilken nämnd eller bolag ser ni bör få den samordnande rollen för arbetet med hållbar lokal utveckling i de 14 geografiska områdena?

Arbetsmarknads- och socialnämnden framhåller att den nämnd eller bolag som får den samordnande rollen för arbetet med lokal utveckling bör ha en naturlig lokal närvaro, ett förtroende i stadens geografier och arbeta relationsbyggande med en hög genomförandekultur. Utifrån de aspekterna anser nämnden att Malmös kommunala bostadsbolag (MKB) är en god kandidat för samordningsansvaret.

Bostadsbolag utgör en stark potentiell kraft för att driva på en positiv lokal utveckling då de har en naturlig närvaro och kontaktyta. Med rätt organisation, mandat och förutsättningar så har de stora möjligheter att påverka den lokala utvecklingen.

Ett exempel utgörs av det kommunala bostadsbolaget Gårdstensbostäder (Göteborg), som sedan slutet av 1990-talet drivit lokal utveckling i området Gårdsten. Resultatet av den lokala utvecklingsprocessen är halverad brottsstatistik, minskad arbetslöshet och väl utvecklad granngemenskap i området.

Ett annat exempel är Järva i Stockholm där föreningen *Fastighetsägare i Järva* har bildats med visionen att Järva ska vara en trygg, trivsamt och väl fungerande del av Stockholm med bra rykte och högt anseende. I detta arbete togs initiativet av Svenska Bostäder som har utgått från modellen *BID- Business Improvement District* i sitt arbete.

MKB har funnits och kommer att finnas över tid i geografin. En av MKB:s strategier rör social hållbarhet där bolagets mål till 2030 är att inga MKB-områden i Malmö ska definieras som utsatta eller som riskområden. MKB beskriver i sina strategiska styrdokument en ambition om att utveckla modeller som snabbare leder till ökad trygghet, trivsel och hållbarhet i utsatta områden.

MKB är den största aktören på Malmös hyresmarknad med en naturlig närvaro i de flesta av de 14 föreslagna områdena. Arbetsmarknads- och socialnämnden bedömer att i de områden i Malmö där MKB inte verkar kan det krävas andra insatser från staden kring samordning av arbetet. Här kan bland annat nämnden tillsammans med andra berörda nämnder stötta upp och ta ett större ansvar för utvecklingen.

En förutsättning för att MKB ska kunna lyckas i sin samordnande roll kring strategiska områdeslyft, är att samtliga nämnder enskilt och tillsammans aktivt bidrar utifrån sitt grunduppdrag.

Det är viktigt att det i samordnarrollen medförs ett tydligt mandat och ansvar och att arbetet sker som en del av MKB:s ordinarie verksamhet och därmed blir ett långsiktigt åtagande och inte ett projekt.

Finns det särskilda områden, geografiska eller tematiska, som ni anser vara viktiga för de kraftsamlade insatserna? Hur kan stadens nämnder/förvaltningar bidra i detta arbete?

Arbetsmarknads- och socialnämnden anser att det med fördel tas fram stadsövergripande index som utgör en del av analysen kring vart de kraftsamlade satsningarna bäst behövs i staden.

Det är viktigt med tydliga indikatorer (som utgör indexen) som kan följas upp över tid. I arbetet med att ta fram underlag, statistik samt genomföra analyser kommer samtliga nämnder behöva bidra. Stadskontoret, som i sitt grunduppdrag som stadens statistikmyndighet, kan här ta en samordnande roll.

De indikatorer och index som väljs ut är vägledande i vilka nämnder eller kommunala bolag som ska kopplas in var. Arbetsmarknads- och socialnämnden konstaterar att val av geografiska och tematiska områden bör göras först när index har fastställts.

Arbetsmarknads- och socialnämnden anser att större vikt med fördel läggs på samhällsmått än verksamhetsmått i uppföljning av arbete med hållbar lokal utveckling.

Förslag på nya eller kompletterande index

Arbetsmarknads- och socialnämnden anser att indikatorerna och indexen bör ses över för att fånga upp syftet med budgetuppdraget. Enligt nämnden bör ett större fokus i indexen ligga

på barn och ungas uppväxtvillkor, delaktighet, tillit och gemenskap för att kunna skapa träffsäkra demokratistärkande samt relationsbyggande insatser.

För att ytterligare stärka Malmöboperspektivet föreslår arbetsmarknads- och socialnämnden att *tillit* och *trygghet* inkluderas som index. Att mäta tillit går att åstadkomma på flera olika sätt, ett sådant är genom Region Skånes folkhälsoundersökning. Den upplevda tryggheten går att mäta genom polisens trygghetsmätningar, fastighetsbolagens mätningar samt Region Skånes folkhälsoenkät barn och unga.

Arbetsmarknads- och socialnämnden anser att modellen för arbetet med hållbar lokal utveckling behöver förstås utifrån att lokal utveckling inte endast kan baseras på geografi. Nämnden menar att det är viktigt att också ta hänsyn till andra faktorer såsom sociala gemenskaper baserade på exempelvis trosuppfattning, intressen och språk.

De insatser som arbetsmarknads- och socialnämnden erbjuder alla invånare kan behöva förstärkas i vissa sammanhang som Malmöbor ingår i. Exempelvis i områden eller bland grupper av människor där tilliten är låg gentemot myndigheter behöver insatser, såsom satsningen *Dialog med socialtjänsten*, utgå från gemenskaper snarare än geografi.

Att mäta och synliggöra värden såsom socialt deltagande och tillit i stadens geografiska områden skulle vara angeläget inom ramen för lokalt utvecklingsarbete. Arbetsmarknads- och socialnämnden menar exempelvis att andelen invånare som fått försörjning och ändå valt att bo kvar i området, kan säga mer om den upplevda gemenskapen och trivseln än endast in- och utflyttning, vilket presenteras i förslaget.

Index för att synliggöra barn- och ungas uppväxtvillkor

För att ytterligare synliggöra barn- och ungas uppväxtvillkor i modellens index föreslår arbetsmarknads- och socialnämnden att *andel inskrivna på förskola*, *barnfattigdom*, *socialt deltagande bland barn och unga* samt *meningsfull fritid* inkluderas som indikatorer.

Arbetsmarknads- och socialnämnden konstaterar att det redan finns ett flertal enkäter där datainsamling från barn och unga görs bland annat genom elevenkäter, CTC-enkäten samt undersökningen *Ung Livsstil*. Dessa kan med fördel användas för att skapa ett index kring barn och ungas uppväxtvillkor.

Arbetsmarknads- och socialnämnden anser att det i indexen skulle behövas ett större fokus på hälsoaspekter där *fysisk aktivitet*, *socialt deltagande* och *psykisk hälsa* kan nämnas.

Att sätta elevens hälsa i fokus är viktigt och inspiration kan hämtas från arbete i Västra götalandregionen kring elevhälsodatabas. Databasen används för att synliggöra barn och ungas perspektiv gällande hälsa och livsvillkor och kunna jämföra mellan olika delar av staden.

Arbetsmarknads- och socialnämnden föreslår att det bör övervägas att använda sig av indexet CNI-tal (Care Need Index) som är uppbyggt av de socioekonomiska faktorer som vi vet ökar risken för att utveckla ohälsa.

Vilka pågående processer inom er nämnds ansvarsområde idag skulle passa in i beskrivna organisering och arbetssätt kring hållbar lokal utveckling respektive kraftsamlande insatser?

Arbetsmarknads- och socialnämnden arbetar med att stödja, stärka och skydda Malmöbor i alla åldrar och livssituationer. Nämnden arbetar bland annat med att stödja Malmöbor till egen försörjning, att barn och unga ska få goda uppväxtvillkor, minska hemlösheten och ge nyanlända en bra start. Nämnden strävar efter att ge ett likvärdigt stöd oavsett var Malmöbon bor, dess ålder eller bakgrund.

Arbetsmarknads- och socialnämnden väljer att lyfta några processer där den gemensamma nämnaren är att de sker i samverkan med andra i en lokal kontext.

Förebyggande och tidigt stöd med inriktning på barn och unga

Att barn och familjer får tidigt stöd i miljöer där de vistas i vardagen bidrar till en ökad tillit till socialtjänsten och möjlighet till att fler barn får rätt insats i rätt tid.

Arbetsmarknads- och socialnämnden genomför föräldraskapsstöd på flera olika sätt, bland annat genom föräldraskapskurser. För att kunna nå ut med information arbetar nämnden med lokala civilsamhällesaktörer som har en stark förankring bland olika grupper av Malmöbor.

Arbetsmarknads- och socialnämnden behöver nå fler barn och föräldrar för att fortsätta förbättra livsvillkoren för de mest utsatta barnen i Malmö. Konsultativt stöd till andra aktörer som möter barn är en del i nämndens förebyggande arbete.

Andra samarbetsarenor för arbetsmarknads- och socialnämnden att nå vårdnadshavare och barn är bland annat genom familjecentraler. Familjecentraler arbetar för att främja en god hälsa hos barn och ge stöd i föräldraskapet. Under ett och samma tak samverkar barnhälsovård, öppen förskola och socialtjänst.

Arbetsmarknads- och socialnämnden deltar i det utökade hembesöksprogrammet *Växa tryggt*, en förebyggande insats för nyblivna föräldrar, som implementeras av Region Skåne i barnhälsovården.

Samverkansmodellen *Trygga barnet* pågår med syfte att öka tryggheten och minska brottsligheten bland barn och unga, att fler elever ska fullfölja en gymnasieutbildning med fokus på alla barn och ungas rätt till trygga och goda uppväxtvillkor. Arbetsmarknads- och socialnämnden utvecklar tvärprofessionella insatser tillsammans med förskolan, grundskola

och hälso- och sjukvården för barn med problemskapande beteende i skolan samt barn med hög skolfrånvaro.

Skolan är en viktig skyddsfaktor för barnen i Malmö. Arbetsmarknads- och socialnämnden ingår i *Samverkan barn och unga i Malmö* (SBUM), ett forum för berörda nämnder i staden, polisen och Region Skåne i syfte att identifiera och undanröja organisatoriska mellanrum mellan stadens verksamheter och myndigheter utifrån målgruppens behov.

SSPF-samverkan (Skola, socialtjänst, polis och fritid) skapar förutsättningar för kontakter mellan aktörerna som i sin tur genererar snabbare insatser riktat till grupper av ungdomar eller till geografiska områden där det finns oro för negativ utveckling.

Arbetsmarknads- och socialnämnden deltar i den kommunövergripande samverkansprocessen *Communities that Care (CTC)*. I arbetet medverkar aktörer i närområdet inom förskola, skola, socialtjänst, polis, räddningstjänst, civilsamhälle, boende och näringsliv. Syftet är att skapa en positiv social utveckling och skydda barn och unga från att hamna i negativa spiraler.

Ungdomsfält Malmö arbetar uppsökande i nära samarbete med polisen, fritidsgårdar, skolor och andra aktörer. Syftet är att främja att ungdomar, som befinner sig i riskzonen för kriminalitet eller har ett beteende som kan hindra positiv utveckling, ska få stöd och hjälp. Målet är att arbeta förebyggande med ungdomar, att öka tryggheten i deras närmiljö och på arenor där vuxennärvaron annars inte är så hög. Verksamheten är väl förtrogen med barn och ungas levnadsvillkor i Malmö och kartlägger lokala förhållanden i samverkan med andra.

Resursteam heder erbjuder stöd till Malmöbor från 13 år och uppåt som lever i en hederskontext. Resursteamet finns tillgängligt för konsultation för yrkesverksamma. Teamet är mobilt och möter stödsökande där Malmöbon känner sig trygg såsom i skolan, på ett café eller i en fritidsverksamhet. På så vis når verksamheten de som kan vara begränsade i hur de kan röra sig i staden.

Trygghetskapande insatser

Genom arbetsmarknads- och socialnämndens stadsövergripande arbete med krisstödsorganisationen för en samordnad social respons vid oönskade händelser ges stöd från nämndens verksamheter till Malmöbor som har blivit utsatta. Insatsen krisstöd sker alltid i en geografi nära Malmöbor och är beroende av samarbetet med lokala aktörer.

Miljönämnden bedriver tillsammans med bland annat arbetsmarknads- och socialnämnden en myndighetsgemensam tillsyn genom *Tryggare Malmö*. En samlad insats för att skapa tryggare miljöer, motverka oseriösa verksamheter och sunda arbetsvillkor.

Samverkan *Örat mot marken* möjliggör delning av information av mindre problem i lokalområdet på veckobasis mellan bland annat arbetsmarknads- och socialnämnden, polis, grundskolenämnden och fritidsnämnden.

Delaktighet och tillitsskapande insatser

Ökad tillgänglighet, större förståelse och högre tillit är något som arbetsmarknads- och socialnämnden arbetar aktivt med. Genom att bygga relationer och skapa forum för dialog med Malmöbor, föreningsliv, intresseorganisationer och trossamfund kan socialtjänsten lättare få kontakt med medborgare som har frågor eller känner en oro kring socialtjänstens arbete och uppdrag.

Arbetsmarknads- och socialnämnden fördelar ekonomiskt stöd till idéburna organisationer med verksamhet inom det sociala området. Bidragen syftar till att främja ett demokratiskt samhälle, bidra till en mångfald inom civilsamhället och stötta organisationer eller verksamheter som kompletterar nämndens verksamheter. Nämnden anser att Malmö stads riktlinjer och prioriterade områden som reglerar och främjar stöd och samverkan med civilsamhället bör beaktas i arbetet med hållbar lokal utveckling.

Arbetsmarknadsinsatser

Staden arbetar gemensamt med att motverka socialt utanförskap genom att unga klarar sin skolgång och kan etablera sig på arbetsmarknaden. Arbetsmarknads- och socialnämnden tar på uppdrag av grundskolenämnden fram praoplatser till alla elever i årskurs åtta på kommunala skolor. Nämnden arbetar för att så många gymnasieungdomar som möjligt ska få möjlighet att göra praktik under sommaren genom satsningen *Ung i Sommar*.

Arbetsmarknads- och socialnämnden arbetar för att stärka arbetssökande Malmöbors möjlighet till arbete och bidra till att de av egen kraft, eller med hjälp av annan aktör, kan bli självförsörjande. Genom samverkansarenan *Ung Malmö* arbetar nämnden tillsammans med gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, Arbetsförmedlingen, Region Skåne och civilsamhället uppsökande där unga vuxna befinner sig för att ge stöd.

Arbete med att matcha arbetsmarknads- och socialnämndens målgrupper mot lediga jobb sker i samverkan med andra nämnder, kommunala bolag, Arbetsförmedlingen, näringsliv och ideella organisationer. Nämnden arbetar riktat med att nå fler föräldralediga utrikesfödda kvinnor genom uppsökande verksamhet i samverkan med civilsamhället. Att fler föräldrar kan arbeta och försörja sig ger bättre uppväxtvillkor för barnen.

Barnperspektiv

Arbetsmarknads- och socialnämnden ställer sig positiv till att det planeras för en barnkonsekvensanalys av arbetet. Nämnden föreslår att tillföra index kring barn och ungas uppväxtvillkor för att ytterligare stärka barnperspektivet i arbetet.

Att motverka förekomsten och uppkomsten av socioekonomiskt svaga områden är viktigt för att barn och unga ska få gynnsamma uppväxtvillkor. Att genom ett samlat arbetssätt försöka åstadkomma förbättringar anser nämnden är välkommet.

Jämställdhet

Jämställdhetspolitikens övergripande mål är att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. Kvinnor upplever en större otrygghet än män i det offentliga rummet, något som även kan begränsa rörelsefriheten och tillgången till positiva och utvecklande sociala sammanhang.

En förbättring av exempelvis tryggheten i det offentliga rummet, möjlighet till studier eller arbete och tillgång till en meningsfull fritid skulle påverka flickor och kvinnors levnadsvillkor och bidra till en mer jämlik och jämställd stad.

Det finns skillnader mellan behov och förutsättningar bland flickor och pojkar, kvinnor och män. Arbetsmarknads- och socialnämnden föreslår att samtlig statistik som används som underlag för arbetet och dess uppföljning är könsuppdelad när det är möjligt.

Ekonomiska konsekvenser

Arbetet ska enligt förslaget ske inom nämnder och bolags befintliga budget vilket sannolikt kommer att innebära att prioriteringar av resurser blir nödvändiga.

Förslaget är i detta skede inte tillräckligt konkret för att kunna genomföra en kostnadsberäkning. Arbetsmarknads- och socialnämnden instämmer i förslagets konstaterande att det behöver genomföras en fördjupad analys kring resursbehov och finansieringsmöjligheter.

Ordförande

.....
Sedat Arif
.....

Förvaltningsdirektör

.....
Britt-Marie Pettersson
.....

[Här anger du om det finns reservationer/särskilda yttranden]